

Yvir 500 børn í Føroyum liva í størsta fátækradømi

FÁTØK Í FØROYUM Fleiri hundrad familjur í Føroyum hava minni enn 65 krónur um dagin at liva fyri og tey koma javnan í eina støðu, har tey skulu velja ímillum at keypa mat ella einar vetrarstivlar til eitt av børnunum

Áki Bertholdsen

65 krónur at liva fyri um dagin!

Tað er veruleikin hjá yvir 200 familjum í Føroyum í dag – í minsta lagi.

Tað staðfestir Anliss Bjarkhamar, sum tók stig til og rekur hjálparfelagsskapin, Í menniskjum góður tokki.

– Vit eiga at halda uppat við kjakinum um tað eru fátøk í Føroyum. Kjakið eigur at snúgv seg um, hvat vit gera við tað.

Men spurningurin er kanska, hvussu stóran áhuga, hetta hevur, tí hóskvøldið skipaði Ungdómsfelagið hjá Javnaðarflokkinum fyri almennum fundi um fátækradømi, har Anliss Bjarkhamar og Sonja Jógvansdóttir, samskipari í Samtaki, lögdu fram, men har vóru ikki meiri enn 15 fólk og lurtaðu.

Hava hjálpt 2.549 børnum

Annliss Bjarkhamar sigur, at hesi trý árin í menniskjum góður tokki hevur virkað,

– *Hjá yvir 500 børnum er tann beiski veruleiki tann, at tey fáa ikki heitan døgvera hvønn dag, tey hava ikki ráð at halda føðingardag ella at hava eitt frítíðartriv, sigur Anliss Bjarkhamar*

hava tey latið 2,8 milliónir krónur í jólahjálpt til 1256 familjur.

Í hesum familjum hava verið tilsamans 2549 børn.

– Hetta eigur at steðga

øllum kjaki um, antin tað er fátækradømi í Føroyum!

Anliss Bjarkhamar sigur, at í fjør lótu tey 436 familjum jólahjálpt.

– Yvir 200 av teimum høvdu minni enn 2000 krónur at liva fyri um mánaðin, ella 65 krónur um dagin.

– Tað er óneyðugt at siga, hvussu stutt hetta røkkur í dagsins samfelagi. Tað merkir so aftur, at hjá øllum hesum 200 familjunum, snýr tilveran seg rætt og slætt um at fáa mat í munin.

– Hetta eru bara tey, sum vit hava havt samband við, men talan er um nógv onnur eisini.

Velja ímillum mat og stivlar

Anliss Bjarkhamar sigur, at hesi fólkinu eru hvønn einasta dag í eini støðu, har tey skulu velja ímillum at rinda eina rokning ella um tey skulu keypa mat.

– Og at hava eina heita máltíð hvønn dag, kunnu tey gloyma alt um.

– Vit vita eisini, at hjá

nógvum er ikki hugsingur um at hava frítíðartriv, at halda føðingardag, ella at keypa ein vetrarjakka til eitt av børnunum.

– Ein vetrarjakki, kann fara avstað við øllum tøka peninginum í ein heilan mánað og hjá nógvum at hesum familjum, er bjargingin at finna í klædnahandlinum hjá Bláa- og Reyða Krossi.

Hon sigur, at hjá yvir 500 børnum er veruleikin tann, at tey hava ikki ráð til heitan mat hvønn dag, ikki ráð til klæðir, frítíðartriv ella føðingardagar.

– Ein vanlig reaktión er, at hesi børnini avbyrgja seg frá øðrum. Ofta sær tað út til, at tey eru bara soleiðis, men tað er næstan altíð av neyð, tí tey skammast.

Ongin botnur í

Anliss Bjarkhamar sigur, at ein stórur trupulleiki er, at í nógvum almennum veitingum, er onki botnstøði, hvørki í ALS ella í Barsilsskipanini.

– Tað merkir, at onki minstamark er fyri, hvussu

lágt útgjaldið kann vera.

– Tær almennu skipanirnar skuldu vera trygdarnetið undir fólk og tí er tað meininguleyst, at tað nettupp skulu hesar somu almennar skipanirnar, sum beinleiðis tveita fólk út í fátækradømi.

– Tað sama ger seg galdandi, tá ið fólk verða sjúk, tí teimum lofta tær almennu skipanirnar heldur ikki.

Anliss Bjarkhamar vísir á, at útreiðslurnar til mat er mangan einasta útreiðsla, ein familja sjálv hevur ræðið á, tí húsaleiga, heilsutrygd, olja, SEV, og nógvur aðrar útreiðslur, eru fastar.

– Tað merkir, at hvørja ferð ein tannlæknarokning, ella okkurt annað óvæntað stingur seg upp, verður nápað av matkontuni.

Mangan hava tey heldur ikki ráð at keypa heilivág og sostatt fáa viðgerð fyri sjúku.

Hon sigur, at nýggj gransking í Noregi hevur eisini staðfest, at tað tað kann beinleiðis mátast á kroppinum á børnum, um tey liva

í fátækradømi ella ikki, tí tey eru so illa fyri.

Flýggja av landinum

Annliss Bjarkhamar sigur, at tað er vanligt, at fólk, sum liva í fátækradømi, flyta rættliga ofta, eitt nú úr størri íbúð í minni og bíligari íbúð, ella heim til foreldur, tí tey hava ikki ráð til íbúð yvirhøvur.

– Men tað mest syrgiliga er, at nógv av hesum fólki flýggja av landinum, tí í Danmark eru møguleikarnir betri og skipanirnar betri.

– Tað er slett ikki óvanligt, at familjur, sum hava fingið jólahjálpt frá okkum, flyta summari eftir.

– Tí tann tað vera, at tøluni fara at vísa, at fátækradømið minkar í Føroyum. Men tað er ikki tí, at umstøðurnar batna, men tí at tey eru flýdd av landinum.

– Sostatt halda vit fram at útflyta okkara sosialu trupulleikar og tað er rættliga syrgiligt, heldur Anliss Bjarkhamar.

Gongur seint at fáa eitt føroyskt fátækramark

FÁTØK Í FØROYUM Arbeiðið at áseta eitt føroyskt fátækramark, gongur seint og tað verður kanska ikki liðugt fyrr enn næsta ár, sigur limur í arbeiðsbólkinum

Áki Bertholdsen

Arbeiðið at áseta eitt føroyskt fátækramark, gongur seint.

Tað ásannar Sonja Jógvansdóttir, sum er limur í arbeiðsbólkinum, Annika Olsen setti í heyst at áseta eitt føroyskt fátækramark.

Endamálið var, at arbeiðsbólkurin skuldi vera liðugur 1. apríl í ár.

Men nú er mai mánaði skjótt liðugur og enn røkt einki fyri, at eitt arbeiðið at áseta eitt føroyskt fátækramark, verður liðugt.

Og Sonja Jógvansdóttir ásannar, at tað verður heldur ikki í bræði, at vit fáa nakað fátækramark.

– Tær mest bjartskygdu vónirnar siga mær, at vit

vera liðug einaferð í heyst. Men kanska verður tað ikki fyrr enn næsta ár, sigur hon.

Hvat hoyrir til?

Tað eru ymsir mátar at áseta eitt fátækramark eftir, men í arbeiðsbólkinum er niðurstaðan, at vit skulu leggja eitt fátækramark eftir livikostnaðinum og kostnaðarstøðinum í samfelagnum.

Tað merkir, at vit skulu leggja eina kostnaðarætlan fyri, hvat krevst av pengum hjá hjá einum húski fyri at kunna hava eitt virðiligt liv, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Og fyri ein stóran part er tað júst hetta, kjakið í arbeiðsbólkinum nú snýr seg um.

– Hoyrir tað við til eitt

virðiligt liv, at eitt húski hevur ráð til Televarpið, parabol og internet?

– Hoyrir tað við til eitt virðiligt liv, at eitt húski hevur ráð at fara uttanlands einaferð um árið í summarrfrí?

– Eigur eitt húski at hava ráð at fara til tannlækna, lata børnini hava frítíðartriv og keypa teimum Playstation?

– Við øðrum orðum skulu vit royna at áseta, hvat er eitt rættvís útreiðsla hjá einum húski og tað er ein torfør uppgáva.

Fleiri fátækramørk

Hon sigur, at ein møguleiki er eisini at áseta fleiri fátækramørk.

– Eitt mark kann verða

eitt avgjørt minstamark fyri, hvat krevst fyri at kunna liva. Síðani kann eitt mark vera fyri, hvat krevst fyri at hava eitt toluligt liv og eitt mark fyri, hvat skal til fyri at liva eitt innihaldsríkt og virðiligt liv.

– Tað eru ómetaliga nógvir spurningar at taka støðu til, tí arbeiðið er so umfatandi, sigur Sonja Jógvansdóttir.

– Tá ið vit hava ásett eitt fátækramark, skal tað vera eitt haldgott mark, sum vit eisini fakiliga kunnu verja.

Men hon leggur afturat, at í arbeiðsbólkinum hava tey nógv, gott, fakligt kjak um hesi evnini, so arbeiðið at áseta eitt fátækramark gongur fram á, um enn tað gongur ógvuliga spakuliga.

Fátækramark gevur rættindi

Sonja Jógvansdóttir heldur, at tað hevur alstóran týðning at vit fáa eitt fátækramark.

– Vit hava nógvur bólkar í samfelagnum, sum eru illa fyri. Men hava vit eitt mark fyri, hvat fólk skulu hava at liva fyri, bindur tað politiska myndugleikan til at tryggja, at ongin fer niðurum fátækramarkið.

– Eitt fátækramark gevur sostatt landsins borgarum nøkur rættindi og ikki minst gevur eitt fátækramark børnunum nøkur ávís rættindi.

Hon sigur, at tøluni, sum eru til taks, vísa, at tað eru nakrir ávísir bólkar í Føroyum, sum er í vanda fyri at enda í fátækradømi.

Talan er helst um konufólk og stök, men serliga eru ungar mammur við børnum, illa fyri og somuleiðis eru pensjónistar illa fyri.

– Tað vísir seg eisini, at longri burtur, vit koma frá miðstaðarøkinum, minni inntøku hava fólk. Men fyri tað er ikki sagt, at tey eru fátøk, tí ofta er kostnaðarstøðið eisini munandi lægri, ikki minst húsaprísirnir, samstundis sum at fólk á bygd ofta hava atgongd til jørð og annað náttúruútlit.

Hinvegin ber eisini til at hava rættliga góða inntøku, men kortini liva í fátækt, tí útreiðslurnar til bústað eru so høgar.

